

Agata Gemzik-Salwach*

WPŁYW KRYZYSU ŚWIATOWEGO NA RYNEK PRZEDSIĘBIORSTW *START-UP*

1. WPROWADZENIE

Niniejszy artykuł stanowi próbę diagnozy kondycji przedsiębiorstw *start-up*, jako pochodnej następstw wywołanych skutkami światowego kryzysu finansowego. W tym celu inferencji poddano zmiany w populacji firm *start-up* w wybranych krajach, liczbę nowych podmiotów, podmiotów wyrejestrowywanych w poszczególnych latach oraz ich strukturę. Zagadnienia te są kluczowe z punktu widzenia wskazania konsekwencji kryzysu światowego dla grupy przedsiębiorstw *start-up*. Równocześnie uniwersalny charakter wyżej wymienionych parametrów sprawia, że analiza ich wielkości, a także kierunków i dynamiki zmian umożliwia porównania międzynarodowe. W badaniach pod uwagę wzięto okres lat 2007–2012, odnosząc większość danych do roku 2007, jako obrazującego stan gospodarki przed globalnym kryzysem.

W treści artykułu postawiono następującą hipotezę badawczą: **rynek przedsiębiorstw *start-up* w Polsce został w mniejszym stopniu dotknięty skutkami światowego kryzysu finansowego aniżeli rynek tych przedsiębiorstw na świecie.** W relacji do tak sformułowanej hipotezy przyjęto dwa problemy badawcze:

P1: Jak silny był wpływ skutków globalnego kryzysu finansowego na rynek przedsiębiorstw *start-up* na świecie?

P2: Jak silny był wpływ skutków globalnego kryzysu finansowego na rynek przedsiębiorstw *start-up* w Polsce?

Pytania te mają zasadniczy charakter z punktu widzenia wskazania odpowiedzi na pytanie o realne konsekwencje kryzysu światowego na rynek przedsiębiorstw *start-up*. Pozwalają one bowiem na weryfikację stereotypowego przekonania o dużej szkodliwości zjawisk kryzysowych dla rynku przedsiębiorstw *start-up* w polskiej gospodarce.

* Dr, Katedra Makroekonomii, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie.

2. WPŁYW KRYZYSU ŚWIATOWEGO NA RYNEK PRZEDSIĘBIORSTW *START-UP* NA ŚWIECIE

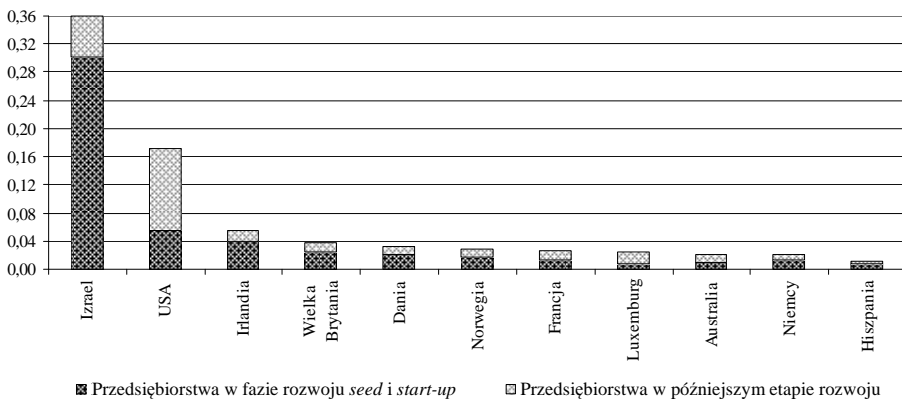
Potencjał młodych, innowacyjnych firm typu *start-up* stanowi dziś istotny element rozwoju gospodarki danego kraju¹. Innowacje są tym czynnikiem, który determinuje zdolności gospodarek do rozwoju i pozwala im skutecznie walczyć wyzwaniami XXI w. Takimi wyzwaniami są ciągle powtarzające się kryzysy finansowe. Fundamentem rozwoju przedsiębiorczości są sprawne rynki finansowe, które powinny w szybki, efektywny i konsekwentny sposób wspierać rozwój projektów inwestycyjnych, poczynając od biznesów najprostszych i najmniejszych, aż po przedsięwzięcia kapitałochłonne i obciążone dużym ryzykiem, takie jak projekty realizowane w sektorach wysoce innowacyjnych [*Kapitał na start...*, 2012: 3]. Tymczasem stabilność rynków finansowych została zaburzona i sama potrzebuje wsparcia. Kluczowe znaczenie dla rozwijających się przedsiębiorstw ma sektor bankowy, którego zadaniem jest m. in. dostarczanie instrumentów finansowanie rozwoju firm, niepodważalną rolę odgrywa również tutaj giełda papierów wartościowych [Duda i Wolak-Tuzimek 2008: 41]. Dla przedsiębiorców wkraczających na rynek ważnym punktem odniesienia jest prywatny rynek kapitałowy. Stabilność wszystkich tych elementów systemu finansowego została mocno naruszona wskutek światowego kryzysu finansowego.

Pierwsze wyraźne załamanie na rynku firm *start-up* nastąpiło wraz z kryzysem bankowym w 2008 r. Kryzys ten narodził się w Stanach Zjednoczonych, ale do Europy przeniósł się dość szybko. Jego skutki były szczególnie widoczne w drugiej połowie 2008 r. na rynku nowych przedsiębiorstw w krajach takich jak: Francja, Hiszpania i Holandia, a od 2009 r. sytuacja zaczęła się powoli stabilizować [zob. Cumming i in. 2011: 594–618]. W momencie, kiedy rynki finansowe odczuwały jeszcze skutki kryzysu z 2008 r. w Europie pojawił się kolejny kryzys, zwany kryzysem finansów publicznych. W efekcie wiele podmiotów poniosło poważne straty. O skali problemów na rynkach finansowych może świadczyć, np. wielkość pomocy finansowej, jaką otrzymał w tym czasie sektor bankowy. Komisja Europejska szacuje, iż w okresie 1 października 2008 r. do 1 października 2011 r. banki uzyskały wsparcie o wartości 4,5 bln Euro, co stanowi 36,7% PKB UE [*Tackling the financial crisis...*].

Oba kryzysy w sposób wyraźny wpłynęły na sytuację na rynku przedsiębiorstw *start-up*. Problem firm *start-up* polega często na trudnościach w dostępie do kapitału [*Program rozwoju przedsiębiorstw...*, 2013: 56]. Z jednej strony jest

¹ Sposób definiowania przedsiębiorstw *start-up* nie jest standaryzowany. Na ogół przyjmuje się, że są to nowopowstałe na rynku firmy, we wczesnym stadium rozwoju, których przedmiot działalności wiąże się często z wprowadzaniem innowacji i nowych technologii. Działalności tych przedsiębiorstw towarzyszy podwyższony poziom ryzyka. Niektóre z definicji firm *start-up* mówią o okresie działalności krótszym niż jeden rok.

to spowodowane niechęcią banków do finansowania tego typu przedsięwzięć ze względu na duże ryzyko, którymi są one obarczone, a z drugiej strony niewystarczającą liczbą niebankowych instytucji finansowych, takich jak: fundusze inwestycyjne, *venture capital*² czy *private equity*, wspomagających podmioty tego typu [Buszko 2010: 121]. W 2011 r. kapitały wszystkich funduszy ryzyka w Europie wynosiły około 40 mld euro, z czego około 2,4% przypadało na Europę Środkowo-Wschodnią [Metrick i Yasuda 2010: 2303–2341]. W 2009 r. nastąpiła gwałtowna redukcja wzrostu kapitału na tych rynkach, obecnie istnieje tendencja do odbudowywania tych strat. Poziom inwestycji *venture capital* w większości krajów w 2012 r. stanowi 60% wartości osiągniętej w 2007 r.³ Wyjątek stanowi tutaj Irlandia i Luksemburg, w których poziom inwestycji *venture capital* jest obecnie wyższy niż w 2007 r. [*Entrepreneurship at a Glance 2013...*]. Bardziej szczegółowo zależności te przedstawione zostały na rys. 1 i 2.

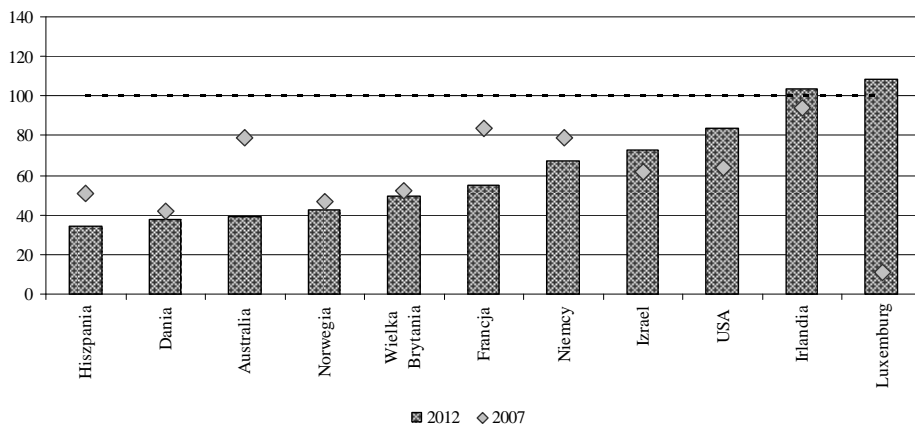
Rys. 1. Inwestycje *venture capital* w 2012 r. w wybranych krajach w procentach PKB

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Entrepreneurship at a Glance 2013...*

Na podstawie przedstawionych wykresów można stwierdzić, iż wartość inwestycji *venture capital* na świecie nie jest szczególnie wysoka. Inwestycje *venture capital* stanowią na ogół bardzo mały procent wartości PKB poszczególnych krajów, są to często wielkości poniżej rzędu 0,03%. Wyjątkiem jest tutaj Izrael, dla którego wartość inwestycji *venture capital* stanowi 0,5% PKB i Stany Zjednoczone z wartością 0,2% PKB [zob. Cumming i Walz 2010: 727–754].

² Pod pojęciem inwestycje *venture capital* rozumie się inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, znajdujące się we wczesnych fazach rozwoju – zob. np.: Panfil [2005: 17]; Węclawski [1997].

³ www.evca.com [data dostępu: 15.07.2013]. Pod pojęciem inwestycje *venture capital* rozumie się inwestycje na niepublicznym rynku kapitałowym, znajdujące się we wczesnych fazach rozwoju.

Rys. 2. Trendy na rynku inwestycji *venture capital* w latach 2007–2013 (rok 2007=100)

Źródło: jak do rys. 1.

Kryzys na rynkach finansowych spowodował spadek tych inwestycji. W większości europejskich krajów jest on obecnie znacznie niższy niż w okresie przed kryzysem. Wśród analizowanych krajów europejskich problem ten jest szczególnie widoczny w Francji, Niemczech i Hiszpanii, a na świecie podobna sytuacja występuje w Australii.

Sytuację na rynku przedsiębiorstw *start-up* można też oceniać analizując liczbę tworzących się nowych przedsiębiorstw w kolejnych latach. Została ona przedstawiona w tab. 1.

W omawianym okresie lat 2007–2013 liczba tworzących się nowych przedsiębiorstw *start-up* w poszczególnych krajach kształtowała się początkowo na zbliżonym poziomie, wielkości te zaczęły się różnicować w okresie pięciu lat od początku kryzysu finansowego. W większości analizowanych krajów liczba przedsiębiorstw *start-up* jest obecnie niższa niż w okresie przed kryzysem. Największy spadek liczby tworzących się firm *start-up* wśród badanych krajów zaobserwowano w Hiszpanii, jednak daje się tu zauważyć pewna poprawa i stabilizacja obserwowanego trendu. Najlepszą sytuację odnotowano we Francji. Podczas, gdy w innych liczba powstających przedsiębiorstw drastycznie zmalała, francuska przedsiębiorczość dynamicznie rosła. Przyczynę sukcesu należy upatrywać tu w wsparciu, jakie francuskie przedsiębiorstwa otrzymały w 2009 r. i 2010 r. ze strony prawodawstwa. Zmieniona została w tym czasie polityka zakładania nowych przedsiębiorstw.

Kraje, które również odnotowały wzrost w kreowaniu nowych przedsiębiorstw to Australia i Wielka Brytania [*OECD: poziom...*]. Obecnie otwieranych jest tam więcej firm niż przed kryzysem. W Norwegii wskaźnik ten kształtuje się na stabilnym poziomie, natomiast w pozostałych państwach z analizowanej grupy, pomimo odbicia, nie osiągnął on jeszcze poziomu sprzed kryzysu.

Tabela 1

Liczba powstających przedsiębiorstw *start-up* w wybranych krajach
w latach 2007–2013 (rok 2007=100)

	Australia	Dania	Niemcy	Norwegia	Francja	Hiszpania	Wielka Brytania	USA
Q1–2007	100	99	101	101	95	108	109	100
Q2–2007	102	100	100	100	99	105	108	100
Q3–2007	101	100	100	100	102	98	96	100
Q4–2007	98	101	99	99	104	89	86	100
Q1–2008	94	102	98	97	104	82	87	99
Q2–2008	90	100	98	94	105	77	88	98
Q3–2008	86	96	97	91	105	73	84	96
Q4–2008	84	82	97	87	94	59	79	95
Q1–2009	85	80	98	85	148	57	76	94
Q2–2009	88	78	99	85	186	55	76	94
Q3–2009	93	77	100	86	189	55	82	95
Q4–2009	97	75	100	88	195	57	89	96
Q1–2010	99	76	99	89	195	58	96	96
Q2–2010	100	79	98	90	191	58	95	97
Q3–2010	100	80	96	92	189	58	96	97
Q4–2010	101	78	95	93	189	58	101	98
Q1–2011	102	78	95	93	164	59	104	98
Q2–2011	103	77	94	94	168	61	109	99
Q3–2011	105	78	93	94	171	63	114	99
Q4–2011	108	79	91	97	172	63	118	99
Q1–2012	111	77	89	100	170	62	121	98
Q2–2012	114	76	88	102	169	62	119	97
Q3–2012	115	76	b. d.	102	170	62	122	b. d.
Q4–2012	117	b. d.	b. d.	102	170	62	124	b. d.
Q1–2013	117	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	124	b. d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Entrepreneurship at a Glance 2013...*

W całym badanym okresie lat 2007–2013, zjawisku tworzenia się nowych firm *start-up* towarzyszyło zjawisko odwrotne, polegające na kończeniu prowadzenia działalności gospodarczej, a więc bankructwie firm. Zjawisko to ma istotne znaczenie dla gospodarki każdego państwa, ponieważ pomniejsza populację gospodarczą podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, osłabiając potencjał gospodarczy danego kraju [Zelek 2012: 32–25]. Kształtowanie się tego zjawiska zostało przedstawione w tab. 2.

Obserwacje liczby bankrutujących przedsiębiorstw *start-up* zdaje się potwierdzać wysunięte poprzednio wnioski. Liczba upadających firm znacznie wzrosła w latach 2008 i 2009, czyli wtedy, kiedy światowy kryzys stał się najbardziej odczuwalny w gospodarce. W latach 2011–2012 w większości krajów

liczba upadających firm powróciła już do poziomu sprzed kryzysu. Krajem, w którym odnotowano największy ubytek zarejestrowanych firm jest Dania, liczba bankrutujących firm jest tam obecnie prawie trzy razy większa niż w okresie przed kryzysem. Warto jednak zauważyć, iż najnowsze dane dla Danii wskazują na pewną poprawę sytuacji. Poza Danią mocno ucierpiały również Stany Zjednoczone i Wielka Brytania – liczba przedsiębiorców trafiających na bruk jest tam obecnie około 1,5 razy większa niż w roku 2007 [Vries i Sandner 2012]. W Wielkiej Brytanii od 2009 r. można zaobserwować niekorzystne relacje pomiędzy liczbą tworzonych i bankrutujących firm – liczba przedsiębiorstw kończących działalność jest większa od liczby tworzonych firm *start-up* [Business Demography 2012, 2012: 2–3].

Tabela 2

Liczba bankrutujących przedsiębiorstw *start-up* w wybranych krajach w latach 2007–2013 (rok 2007=100)

	Australia	Dania	Francja	Norwegia	Wielka Brytania	USA
Q1–2007	98	91	96	109	100	87
Q2–2007	99	97	99	100	99	95
Q3–2007	101	103	101	95	100	104
Q4–2007	102	110	104	96	101	114
Q1–2008	104	122	106	102	104	124
Q2–2008	105	143	111	113	112	140
Q3–2008	107	172	117	132	121	163
Q4–2008	108	208	123	155	130	186
Q1–2009	110	237	125	174	138	204
Q2–2009	111	252	124	178	141	214
Q3–2009	112	258	122	168	139	216
Q4–2009	114	267	121	159	139	214
Q1–2010	115	282	119	158	145	210
Q2–2010	117	292	118	157	149	205
Q3–2010	118	287	116	150	145	197
Q4–2010	120	270	116	143	142	186
Q1–2011	121	253	116	146	146	178
Q2–2011	123	245	117	152	150	173
Q3–2011	124	238	115	150	153	167
Q4–2011	126	235	114	143	154	162
Q1–2012	127	234	112	133	153	155
Q2–2012	128	234	109	127	152	146
Q3–2012	130	241	b. d.	130	151	137
Q4–2012	131	250	b. d.	135	148	131
Q1–2013	b. d.	b. d.	b. d.	b. d.	141	b. d.

Źródło: jak do tab. 1.

Największy spadek liczby powstających firm *start-up* wystąpił w budownictwie oraz sektorze TSL (transport, spedycja, logistyka), są to sektory, które na ogół najszybciej odczuwają spadek produkcji i konsumpcji. Spadki te były bardziej widoczne w mniejszych gospodarkach, jak np. w Finlandii, i mniej widoczne w większych gospodarkach, jak Włochy czy USA [*Kapitał na start...*, 2012: 5].

Uszczuplony potencjał gospodarczy wielu krajów, spowodowany upadłościami firm eliminowanych z obrotu gospodarczego, ulega dalszemu osłabieniu, gdyż powstała w ten sposób luka nie jest wypełniana przez nowopowstające firmy. Z tego powodu kreacja firm *start-up* ma tak istotne znaczenie dla rozwoju gospodarki danego kraju, która bez zasileń przez dynamiczne, młode i innowacyjne firmy traci impet, ulega stagnacji lub nawet recesji [Zelek 2012: 35].

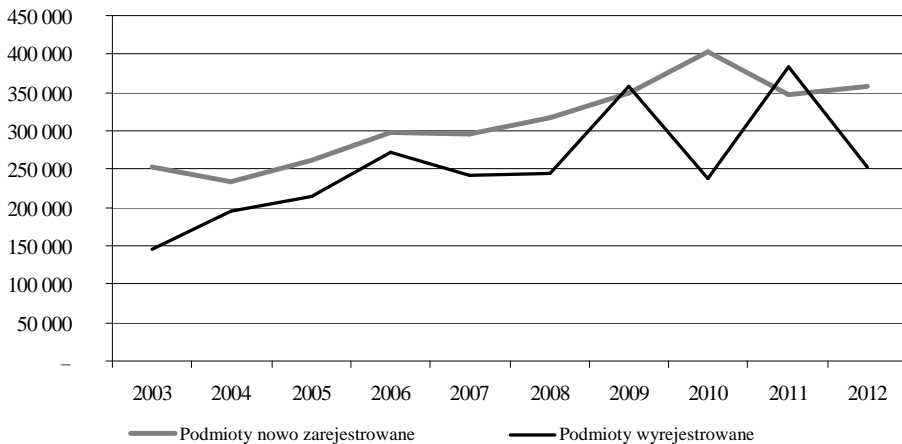
3. WPŁYW KRYZYSU ŚWIATOWEGO NA RYNEK PRZEDSIĘBIORSTW *START-UP* W POLSCE

Sytuacja na rynku przedsiębiorstw *start-up* w Polsce wygląda inaczej niż w gospodarkach analizowanych wcześniej krajów. Na przełomie ostatnich pięciu lat bardzo dynamicznie zmienia się udział poszczególnych grup inwestorów w rynku *venture capital*. W zależności od aktualnej koniunktury oraz regulacji prawnych poszczególne grupy inwestorów zajmowały dominującą pozycję na rynku lub niemal zupełnie z niego zniknęły. Dynamiczna struktura oznacza, iż rynek *venture capital* nadal przechodzi poważne zmiany i ewoluuje wraz ze zmianami zachodzącymi nie tylko w naszej gospodarce, ale i na rynku globalnym. Najbliższe lata zadecydują o tym, jakiego kształtu ten rynek ostatecznie nabierze [Pajak 2012: 53–67].

Począwszy od 2003 r. do 2010 r. liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw *start-up* systematycznie wzrastała. W 2011 r. nastąpiło załamanie na rynku tych przedsiębiorstw, po czym w kolejnym roku sytuacja trochę się poprawiła. Liczba podmiotów wyrejestrowywanych w kolejnych latach dobrze pokazuje zależność tego rynku od kryzysu. Gwałtowny wzrost bankructwa przedsiębiorstw nastąpił w roku 2009 i w roku 2011, czyli w okresach, kiedy gospodarka odczuwała silnie skutki kryzysu. W obu tych latach liczba zamykanych firm przewyższała liczbę przedsiębiorstw dopiero tworzących się, a więc faktyczny przyrost netto był ujemny. Patrząc długookresowo na zachodzące na tym rynku trendy można zauważyć jeszcze jedną zależność – różnica pomiędzy ilością przedsiębiorstw nowo zarejestrowanych i bankrutujących jest obecnie na poziomie zbliżonym do tego z 2003 r. i wynosi około 106 tys.

W 2012 r. największy procentowy wzrost liczby przedsiębiorstw *start-up* nastąpił w dziedzinie edukacji, bo aż o 188%. Przyczynę takiej sytuacji należy raczej upatrywać w zmianach przepisów obowiązujących niż w nagłym wzroście

potencjału rozwojowego tej branży. Zmianom w tym czasie uległ sposób dokonywania wpisu do rejestru REGON szkół i placówek oświatowych. Zmieniono sposób identyfikacji szkół i placówek oświatowych, co wcale nie jest równoznaczne z tworzeniem się nowych jednostek.

Rys. 3. Liczba podmiotów nowych oraz wyrejestrowywanych w Polsce 2003–2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie: *Zmiany strukturalne...* [2013: 31].

W następnej kolejności przyrost firm *start-up* nastąpił w sektorze wytwarzania i zaopatrywania w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę oraz w obszarze administrowania i działalności wspierającej. Branże te okazały się najmniej wrażliwe na kryzys. Najbardziej w tym czasie ucierpiał obszar obowiązkowych zabezpieczeń społecznych oraz górnictwa.

Polski rynek *venture capital* jest mało widoczny na arenie międzynarodowej. Rozwiązaniem problemu może być promowanie sukcesów polskich firm *start-up*, szczególnie tych, które działają efektywnie poza granicami kraju. Pojawiają się propozycje tworzenia tzw. wiz dla firm *start-up* i fundowania stypendiów [Stroiński i Prager 2013].

4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI KOŃCOWE

Przeprowadzone analizy dowiodły prawdziwości postawionej we wstępie artykułu hipotezy badawczej. W Polsce światowy kryzys nie odcisnął tak mocno swojego piętna na rynku przedsiębiorstw *start-up*, jak to miało miejsce w innych krajach. Statystyki pokazują, iż globalna gospodarka cały czas pozostaje w fazie

odbudowywania się po kryzysie. W wyniku kryzysu finansowego sytuacja na tym rynku uległa gwałtownemu pogorszeniu, w większości krajów spadł udział inwestycji *venture capital* w tworzeniu Produktu Krajowego Brutto, zmniejszyła się liczba powstających przedsiębiorstw *start-up*, a zwiększyła liczba ich bankructw. Widać jednak pewne symptomy stabilizowania się sytuacji gospodarczej, pomimo to poziom rozwoju rynku przedsiębiorstw *start-up* nie osiągnął jeszcze stanu rozwoju sprzed kryzysu.

Rynek przedsiębiorstw *start-up* w Polsce został w mniejszym stopniu dotknięty skutkami światowego kryzysu finansowego niż w wielu innych krajach. Jednak i tutaj widać siłą zależność rynku od kryzysu finansowego. Jeżeli chodzi o liczbę powstających przedsiębiorstw to trend w Polsce jest zdecydowanie rosnący. Od 2003 r. można obserwować, z drobnymi załamaniem, zwiększającą się liczbę tworzonych przedsiębiorstw *start-up*. Z kolei liczba podmiotów wyrejestrowywanych wzrosła na rynku krajowym z lat 2009 i 2011, czyli w tych najbardziej dotkniętych kryzysem. Pomimo to, liczba tworzących się nowych przedsiębiorstw była w tym czasie większa od liczby przedsiębiorstw bankrutujących. Taka zależność nie wystąpiła w wielu innych badanych krajach.

Bez względu na kształt, wielkość czy charakter organizacji otoczenie wywiera na nią znaczący wpływ. Wszystkie podmioty są trwale powiązane z otoczeniem, a kryzys gospodarczy jest jednym z jego elementów [Jasińska 2010: 19]. Pomimo iż inwestycje *venture capital* nie stanowią dużego udziału w tworzeniu wartości PKB, to jednak są one powszechnie uważane za jeden z kluczowych czynników rozwoju gospodarki. Ostatni globalny kryzys zwiększył zainteresowanie przedsiębiorczością, rozumianą jako skłonność do podejmowania ryzyka związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej i gotowość do ponoszenia odpowiedzialności za rezultaty innowacyjnego działania. Firmy *start-up* są potencjalnym nośnikiem innowacji wprowadzanych do gospodarki i poprzez kreację aktywności gospodarczej, pomimo nie zawsze sprzyjających warunków, dynamizują obrót gospodarczy, co jest szczególnie pożądane w obliczu zjawisk kryzysu i recesji w skali makroekonomicznej [Zelek 2012: 33]. Aktywność przedsiębiorstw *start-up* chroni gospodarkę przed kryzysem i pozwala tworzyć nowe miejsca pracy. Należy podkreślić, iż przedsiębiorczość powiązana z innowacyjnością stanowią potencjał do przełamania zjawisk kryzysowych w gospodarce.

BIBLIOGRAFIA

- Business Demography 2012*, 2012, Office for National Statistics UK.
- Buszko M., 2010, *Newconnect – nowy rynek wspomagający rozwój małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, [w:] G. Rosa (red.), *Przedsiębiorstwa i instytucje w warunkach kryzysu gospodarczego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego”, nr 593.
- Cumming D. J., Fleming G., Johan S. A., 2011, *Institutional Investment in Listed Private Equity*, „European Financial Management”, no. 17.

- Cumming D. J., Walz U., 2010, *Private Equity Returns and Disclosure around the World*, „Journal of International Business Studies”, no. 41.
- Duda J., Wolak-Tuzimek A., 2008, *Ventures capital jako źródło finansowania inwestycji małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, „Ekonomia menedżerska”, nr 3.
- Entrepreneurship at a Glance 2013*, OECD Statistics Directorate, OESD Publishing, http://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/entrepreneurship-at-a-glance_2226694 [data dostępu: 13.07.2013].
- Jasińska E., 2010, *Uwarunkowania kryzysu gospodarczego w organizacji na tle procesów globalizacyjnych*, [w:] G. Rosa (red.), *Przedsiębiorstwa i instytucje w warunkach kryzysu gospodarczego*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego”, nr 593.
- Kapitał na start: finansowanie start-upów 2011, 2012*, Lewiatan Business Angels, Warszawa.
- Metrick A., Yasuda A., 2010, *The Economics of Private Equity Funds*, „Review of Financial Studies”, no. 23.
- OECD: poziom przedsiębiorczości rośnie pomimo kryzysu*, http://forsal.pl/artykuly/623999_oecd_poziom_przedsiębiorczosci_rośnie_mimo_kryzysu.html [data dostępu: 13.07.2013].
- Pająk T., 2012, *Venture capital. Rozwój rynku w Polsce i zagranicą*, [w:] *Od start-up'u do dojrzałego przedsiębiorstwa. Czynniki determinujące sukces inwestycji w rozwój firmy*, Secus Wsparcie Biznesu, Dolnośląska Agencja Rozwoju Regionalnego, Katowice.
- Panfil M., 2005, *Fundusze Private Equity*, Difin, Warszawa.
- Program rozwoju przedsiębiorstw do 2020 r.*, 2013, Ministerstwo Gospodarki, Departament Innowacji i Przemysłu, Warszawa.
- Przedsiębiorczość w Polsce*, 2012, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa.
- Stroiński R. T., Prager I., 2013, *Perspektywy rozwoju rynku funduszy venture capital w Polsce. Zbiór rekomendacji legislacyjnych i rynkowych*, www.parp.gov.pl/files/74/75/76/479/16425.pdf [data dostępu: 22.07.2013].
- Tackling the financial crisis*, http://ec.europa.eu/competition/recovery/financial_sector.html [data dostępu: 11.07.2013].
- Vries B. J. G., Sandner P., 2012, *Venture Capital and the Financial Crisis: An Empirical Study across Industries and Countries*, [w:] D. J. Cumming (red.), *Oxford Handbook of Venture Capital*, Oxford University Press, Oxford.
- Węclawski J., 1997, *Venture capital. Nowy instrument finansowania przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Zelek A. (red.), 2012, *Nowoczesna inżynieria finansowa dla firm start-up w Polsce – raport z badań screeningowych 2011*, Wydawnictwo Naukowe Zachodniopomorskiej Szkoły Biznesu w Szczecinie, Szczecin.
- Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON, 2012 r.*, 2013, GUS, Warszawa.

Agata Gemzik-Salwach

WPLYW KRYZYSU ŚWIATOWEGO NA RYNEK PRZEDSIĘBIORSTW START-UP

Celem artykułu była analiza wpływu kryzysu światowego na rynek przedsiębiorstw *start-up*. W artykule postawiono następującą hipotezę badawczą: **rynek przedsiębiorstw *start-up* w Polsce został w mniejszym stopniu dotknięty skutkami światowego kryzysu finansowego aniżeli rynek tych przedsiębiorstw na świecie**. W relacji do tak sformułowanej hipotezy przyjęto dwa problemy badawcze: wpływ skutków globalnego kryzysu finansowego na rynek przedsiębiorstw *start-up* na świecie oraz wpływ skutków globalnego kryzysu finansowego na rynek przedsiębiorstw *start-up* w Polsce.

Analizie poddano zmiany w populacji firm *start-up* w wybranych krajach, badano wielkość inwestycji *venture capital*, liczbę nowych podmiotów, podmiotów wyrejestrowywanych w poszczególnych latach oraz ich strukturę. W badaniach pod uwagę wzięto okres lat 2007–2012, odnosząc większość danych do roku 2007, jako obrazującego stan gospodarki przed globalnym kryzysem. Zagadnienia te są kluczowe z punktu widzenia wskazania konsekwencji kryzysu światowego dla grupy przedsiębiorstw *start-up*.

Przeprowadzone badania dowiodły prawdziwości postawionej hipotezy badawczej. Rynek przedsiębiorstw *start-up* w Polsce został w mniejszym stopniu dotknięty skutkami światowego kryzysu finansowego niż w wielu innych krajach. O negatywnych skutkach wpływu kryzysu finansowego na rynki światowe świadczy m. in. spadek udziału inwestycji *venture capital* w tworzeniu PKB, zmniejszająca się gwałtownie liczba powstających nowych przedsiębiorstw i rosnąca liczba bankrutujących. W Polsce wpływ kryzysu światowego na ten rynek również jest widoczny, ale siła jego oddziaływania jest zdecydowanie mniejsza. Jeżeli chodzi o liczbę powstających przedsiębiorstw to trend w Polsce jest zdecydowanie rosnący. Od 2003 r. można obserwować, z drobnymi załamaniem, zwiększającą się liczbę tworzonych przedsiębiorstw *start-up*. Z kolei liczba podmiotów wyrejestrowywanych wzrosła na tynku krajowym z lat 2009 i 2011, czyli w tych najbardziej dotkniętych kryzysem. Pomimo to, liczba tworzących się nowych przedsiębiorstw była w tym czasie większa od liczby przedsiębiorstw bankrutujących. Taka zależność nie wystąpiła w wielu innych badanych krajach.

THE IMPACT OF GLOBAL CRISIS ON THE MARKET OF BUSINESS START-UPS

The purpose of the articles was the analysis of the impact of global crisis on the market of business start-ups. The article was the following hypothesis: market research companies start up in Poland has been affected to a lesser extent, the global financial crisis than the market these companies in the world.

Changes in the population of companies were analysed start-up in selected countries, a size of investment was being examined venture capital, number of new entities, of subjects de-registered in individual years and them structure. In examinations a period of 2007–2012 years was considered, taking the majority of data back to 2007, as depicting the state of the economy before the global crisis. These issues are crucial from a point of view of showing the consequence the world crisis for the group of companies start-up.

Studies have proven the correctness of your research hypothesis. Market businesses start-ups in Poland has been affected to a lesser extent, the global financial crisis than many other countries. About the negative consequences of the impact of the financial crisis on the world markets provides, inter alia, the participation of venture capital investments fall in GDP, decreasing the number of rapidly emerging new businesses and the growing number of bankrupt. In Poland, the impact of global crisis on the market is also visible, but the strength of the impact is definitely less. As regards the number of emerging companies is a trend in Poland is definitely growing. Since 2003, it can be observed, with minor failures, increasing the number of businesses created start-ups. In turn, the number of unregistered, increased in the years 2009 and 2011 national plaster, or those most affected by the crisis. Despite this, the number of forming new businesses at that time was greater than the number of bankrupt companies. The relationship has not occurred in many other countries.